

VAN DEN HERIK
SLIEDRECHT

ENERGIE ACTIEPLAN

CO₂-PRESTATIELADDER

PERIODE 2025 – 2027

Nummer/versie 3.B.2. ENERGIE ACTIEPLAN/ 1.0

Datum 22-05-2025

Opstellers

M. Keijzer
Hoofd QHSE

Datum 22-05-2025

M.H. Dijksterhuis
Medewerker QHSE

Goedgekeurd door

J.P.M. Terlingen
Manager Projectondersteunende
afdelingen

Datum 28-05-2025

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
2	AMBITIE EN REDUCTIEDOELSTELLINGEN	5
2.1	Ambitie	5
2.2	Reductiedoelstellingen	6
3	PLAN VAN AANPAK	8
3.1	CO ₂ -reductiemaatregelen	10
3.1.1	Scope 1 & scope 2	10
3.1.2	Scope 3	16
3.2	Informatiebehoefte	16
3.3	Monitoring en meting	17
3.4	Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen	17
4	DEELNAME AAN- EN INITIATIE VAN INITIATIEVEN	18
4.1	Afgeronde deelnames	18
	Momenteel zijn er geen afgeronde deelnames voorzien.	18
4.2	Lopende deelnames	18
4.2.1	Bewust omgaan met energie	18
4.2.2	Kerngroep Duurzaamheid en Denktank Vereniging van Waterbouwers	18
4.2.3	Transitiep pad kunstwerken	19
4.2.4	Transitiep ad kustlijn zorg en vaargeulonderhoud	19
4.2.5	Werkgroep duurzaamheid taskforce deltatechnologie	20
4.2.6	Werkgroep duurzame geotextielen	20
4.2.7	Expertpool duurzaam inkopen	21
4.2.8	ZEDhub	21
4.2.9	Self Supporting Rivier Systeem (5C1)	21
4.2.10	Energiedragers van de toekomst	22
4.3	Nieuwe deelnames	22
4.4	Tijdsbesteding initiatieven	23

ENERGIE ACTIEPLAN

5	VERANTWOORDELIJKHEDEN EN TAAKSTELLINGEN	24
5.1	Algemene beschrijving verantwoordelijkheden	24
5.2	Rapportage en voortgang	24

1 INLEIDING

Van den Herik-Sliedrecht kent haar maatschappelijk rol en daarbij horende verantwoordelijkheden. Wij streven naar een duurzame ontwikkeling en zijn ervan overtuigd dat goede ondernemersprestaties worden behaald zodra er balans is tussen People, Planet en Profit. Een belangrijk uitgangspunt is het streven naar een zo'n klein mogelijke ecologische voetafdruk.

Goede zorg voor mens en milieu zit in ons DNA verweven. Het speelt een leidende rol bij al onze werkzaamheden. Dit uit zich in zowel de voorbereiding als uitvoering van al onze projecten. Wij dragen graag bij aan de duurzaamheid van onze samenleving en beschikken daarom over het CO₂-bewust certificaat. Met het behalen van dit certificaat laten we zien dat we actief werk maken van CO₂-reductie

Voorliggend energie actieplan is onderdeel van de stuurcyclus binnen het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-Prestatieladder is ingevoerd.

In deze versie van het energie actieplan worden maatregelen benoemd voor de doelstellingsperiode 2025 - 2027¹.

¹ Naast het energie actieplan, in het kader van de CO₂-Prestatieladder, heeft het bedrijf vanuit haar overkoepelende duurzaamheidsstrategie, een Duurzamer plan opgesteld voor een periode t/m 2050.

2 AMBITIE EN REDUCTIEDOELSTELLINGEN

De reductiedoelstellingen in paragraaf 2.2 zijn gebaseerd op de ambitie van Van den Herik-Sliedrecht. In de eerste paragraaf in dit hoofdstuk neemt Van den Herik-Sliedrecht stelling waarom er gekozen is voor de weergegeven reductiedoelstelling.

2.1 Ambitie

Eigen ambitie

Van den Herik-Sliedrecht heeft de eigen ambitie om een vooruitstrevende positie in te nemen in de waterbouwmarkt wat betreft CO₂-reductie. Hierbij wordt gestreefd naar realistische, praktische en 'echte' reductiedoelstellingen. In zijn algemeenheid moeten maatregelen met een verantwoorde inzet CO₂-reductie realiseren en de bewustwording bij medewerkers verder stimuleren. Als uitgangspunt wordt gefocust op de materiële CO₂-emissie.

Maatregelenlijst

In overeenstemming met de CO₂-Prestatieladder is de maatregelenlijst 2025 op de website van SKAO ingevuld voor de materiële scope 1 en 2 emissies en de relevante scope 3 emissies. De resultaten hiervan zijn raadpleegbaar via het portaal van SKAO en opvraagbaar bij het hoofd QHSE.

De meest materiële emissies zijn (te beginnen met de grootste) in te delen in de volgende categorieën:

1. Brandstofverbruik materieel	- Drijvend materieel	(scope 1)
2. Ingekocht goederen en diensten	- Inkoop goederen	(scope 3)
3. Transport en distributie (upstream)	- Transport inkoop goederen	(scope 3)
4. Brandstofverbruik materieel	- Overig (droog) materieel	(scope 1)
5. Brandstofverbruik wagenpark	- Bedrijfswagens	(scope 1)
6. Brandstofverbruik wagenpark	- Leasewagens	(scope 1)

Niet materieel/relevant zijn: emissies door het gebruik van airco's en openbaar vervoer.

Per categorie zijn diverse maatregelen genoemd en door Van den Herik-Sliedrecht is beoordeeld welke maatregelen relevant zijn en welk niveau gerealiseerd is (A t/m C). In Tabel 1 is beknopt het resultaat weergegeven.

ENERGIE ACTIEPLAN

Categorie	A (aantal)	B (aantal)	C (aantal)	Relatieve positie
Bedrijfshallen en -terreinen	0	1	0	B
Bedrijfsprocessen	0	1	0	B
Bouwplaats	0	1	0	B
Kantoren	1	1	1	B
Materieel	0	0	1	C
Organisatiebeleid Algemeen	2	0	2	B
Waterbouwschepen	1	0	2	C -

Tabel 1 - Overzicht aantal getroffen maatregelen per categorie relevante activiteiten

Totale relatieve positie: B+

Positie ten opzichte van sectorgenoten

Binnen de sector waterbouw is Van den Herik-Sliedrecht een bedrijf van gemiddelde omvang. Om de eigen positie te kunnen bepalen is daarom gekozen voor een gemiddelde afspiegeling van de sector door de voornaamste deelnemers van de van de vereniging van Waterbouwers als referentiekader te hanteren. Dit zijn de volgende bedrijven, allen gecertificeerd op niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder:

- Aannemingsbedrijf De Klerk;
- Boskalis Nederland;
- De Vries Werkendam;
- Hakkers;
- Van Oord Nederland.

Ten opzichte van de verschillende referentiejaar hanteren de bovenstaande bedrijven (inventarisatie april 2025) een gemiddelde scope 1 reductiedoelstelling van ca. 5% per jaar, waarbij veel wordt verwacht van HVO en andere alternatieve brandstoffen.

2.2 Reductiedoelstellingen

Bij de formulering van de reductiedoelstellingen is over de gehele breedte gekeken naar mogelijkheden, maar ook rekening gehouden met de meest materiële emissies zoals bepaald en vastgesteld in de energiebeoordeling en genoemd in §2.1.

De meest materiële emissies binnen scope 1 en 2 zijn het brandstofverbruik van het drijvend en overig (droog) materieel. De reductiedoelstelling draagt hierbij automatisch bij aan de doelstelling om binnen projecten toe te werken naar CO₂-reductie. In §3.1 is per maatregel aangegeven of deze van toepassing is op de overhead, de projecten of beide.

ENERGIE ACTIEPLAN

Voor scope 1, 2 & 3 zijn aparte reductiedoelstellingen opgesteld op bedrijfsniveau. Het plan van aanpak opgenomen in hoofdstuk 3 beschrijft welke maatregelen er getroffen worden om deze reductiedoelstellingen te behalen binnen de organisatie en de projecten.

Scope 1

Reductiedoelstelling scope 1 over 2025 – 2027 is 13% per jaar t.o.v. scope 1 in het basisjaar 2018.

Deze reductiedoelstelling heeft mede betrekking op de volgende meest materiële emissies:

- Brandstofverbruik materieel – Drijvend materieel;
- Brandstofverbruik materieel – Overig (droog) materieel;
- Brandstofverbruik wagenpark – Bedrijfswagens.

Voor de totale ontwikkeling in scope 1 voorzien we, gerekend vanuit het basisjaar 2018:

- 2025 - 3186 ton CO₂-eq;
- 2026 - 3186 ton CO₂-eq;
- 2027 - 3186 ton CO₂-eq.

Scope 2

Omvat alternatieve brandstoffen: groene stroom (wind/zon opgewekt in Nederland).

Voor de bedrijfspanden & werf te Sliedrecht voorzien we het vernieuwen van het huidige energiecontract, windenergie opgewekt in Nederland, en het zelf opwekken van zonne-energie.

Voor de projectlocaties voorzien we energiecontracten met wind- of zonne-energie opgewekt in Nederland. Als dit door omstandigheden niet mogelijk is, worden zogenoemde Garanties van Oorsprong ingekocht.

Scope 3

Ten aanzien van scope 3 zijn er twee benaderingen generiek en per ketenanalyse. Er wordt gekozen voor een generieke doelstelling omdat zo een impuls ontstaat onafhankelijk van het type project. De strategie richt zich op het duurzaam materialiseren van projecten. Daarbij is hergebruik, recycling en toepassen van duurzamere materialen het speerpunt. Reductiedoelstelling Scope 3 over 2022 - 2024: 182 ton CO₂-eq per jaar. Dit is 1,5% besparing per jaar t.o.v. scope 3 in het basisjaar 2018. Meer details zijn opgenomen in §3.1.2.

3 PLAN VAN AANPAK

In §3.1 is het overzicht van de energiebesparingsaanpak over drie jaar (2025 – 2027) samengevat. De maatregelen richten zich met name op de materiële scope 1 emissies.

Voor niet-materiële scope 1 & 3 emissies en vliegverkeer (kleine post en afhankelijk van het aantal buitenlandse projecten) wordt de volgende aanpak gehanteerd:

- Gedragsmaatregelen/beleid van niet-materiële emissies worden doorgevoerd en gepland. Deze maatregelen worden niet gekwantificeerd in reductiepotentieel (percentage en/of absoluut). Dit ter stimulering van de bewustwording binnen het bedrijf;
- Technische maatregelen van niet-materiële emissies worden slechts uitgevoerd als er of sprake is van een natuurlijk moment of alle andere maatregelen bij materiële stromen zijn doorgevoerd.

Bepalen reductiemaatregelen en vaststellen besparingspotentieel

Vanuit de afdeling QHSE is gekeken naar de maatregelen, ketenanalyses en initiatieven die tot nu toe een rol hebben gespeeld en de maatregellijst 2025. Op basis van overleg met directie en adviseurs is er een nieuwe set maatregelen besproken en vastgesteld. Als een maatregel toepasbaar is, dan wordt indien mogelijk/zinvol een reductiepotentieel bepaald en vindt monitoring plaats van het energieverbruik/besparing.

Niet alle maatregelen kunnen worden berekend en aangetoond, dat heeft verschillende oorzaken en redenen. Vele eerder ingezette maatregelen blijven relevant, maar worden niet separaat behandeld in §3.1 en ook niet berekend. Ze dragen echter wel bij tot bewustwording, draagvlak, energiebesparing en het creëren van een ambitieuze aanpak, welke zijn opgenomen in de CO₂-folder. Voorbeelden hiervan zijn o.a.:

- Carpoolen
- Elektrisch handgereedschap in plaats van op brandstof;
- Fietsen op projectlocatie i.p.v. auto;
- Het nieuwe rijden;
- Inkoop zuinige apparatuur;
- Installatie beungekoelde generator;
- Installatie powerpack met stikstofaccumulator;
- Opsporen perslucht lekkages;
- Start-stop systeem op mobiele werktuigen;
- Toepassen ledverlichting en kleinere generatoren;
- Voortvarend besparen.

Niet berekende maatregelen worden vaak wel gevolgd en qua inzet/voortgang vastgelegd. Sommige activiteiten/initiatieven en opties uit de nieuwe ketenanalyse zijn te onzeker om getalsmatig in de doelstelling

ENERGIE ACTIEPLAN

mee te nemen, maar worden wel berekend met de rekentool projecten of apart in overleg met adviseur LBP | SIGHT.

Acties die wel meetellen bij de kwantitatieve doelstelling 2025 - 2027 èn vooraf worden ingeschat zijn:

- Dieselelektrisch varen met Charlock, 9.336 ton CO₂-eq over 3 jaar
- Scope 3 (zie §3.1.2); 546 ton CO₂-eq over 3 jaar

Rapportage per CO₂-reductiemaatregel

In §3.1 worden de reductiemaatregelen - exclusief UXOscope, Piping Control en Emission Monitoring Dashboard (dit zijn doorlopende initiatieven conform CO₂-Prestatieladder eis 4D) en besparingen uit de ketenanalyses (komen terug in rekentool en duurzaamheidscan projecten) - volgens de in Tabel 2 beschreven structuur opgenomen:

Maatregel (nummer)	Titel maatregel
Type maatregel	Gedrag, Technisch en/of Organisatorisch
Scope en emissiestroom	Scope 1- Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel	% of ton CO ₂
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Ton CO ₂
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Ton CO ₂
Project	Omschrijving / nummer
Opmerkingen	Bijv. extra instrumenten die nodig zijn
Verantwoordelijke ²	Naam / functie
Planning	Start uitvoering: kwartaal / jaar
	Gereed: kwartaal / jaar
Mijlpalen	1:
	2:
	3:
Budget en middelen ³	€ / uren

Tabel 2 - Format maatregelkaart

² Dit betreft de uitvoering specifieke maatregel; hoofd QHSE is dossierhouder van het geheel.

³ In principe werkt Herik zonder budget om ruimte te bieden aan creativiteit en innovatie.

ENERGIE ACTIEPLAN

3.1 CO₂-reductiemaatregelen

3.1.1 Scope 1 & scope 2

Afhankelijk van het type project en het type werkzaamheden zijn niet altijd alle maatregelen te vertalen naar een project.

3.1.1.1 Bedrijfshallen en -terreinen

Maatregel 1	LED-buitenverlichting
Type maatregel	Technisch
Scope en emissiestroom	Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	Industrieweg 24 en 32
Opmerkingen	-
Verantwoordelijke	Hoofd Technische Dienst
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2028
Mijlpalen	1: 50% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting (voor 1-1-27) 1: 100% van de verlichting van bedrijventerreinen bestaat uit LED-verlichting (voor 1-1-28)
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

3.1.1.2 Bedrijfsprocessen

Maatregel 2	Energiebesparingsmaatregelen met terugverdientijd minder dan 5 jaar
Type maatregel	Technisch en Organisatorisch
Scope en emissiestroom	Scope 1 - Aardgasverbruik Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	Industrieweg 24 en 32
Opmerkingen	Dit betreft maatregelen aan de processen, gebouwen (exclusief kantoren = maatregel 5) en faciliteiten. Bijvoorbeeld aan energiebeheer, isolatie, ventilatie, koeling, verwarming, energieopwekking, zonnecellen, persluchtinstallaties, elektromotoren, aandrijvingen, drooginstallaties, afzuiging, datacentra en andere procesapparatuur.
Verantwoordelijke	Finance manager en Medewerker QHSE
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2029
Mijlpalen	1: De organisatie heeft geïnventariseerd welke maatregelen een terugverdientijd van minder dan 5 jaar hebben. (voor 1-1-2026) 2: alle maatregelen zijn geïmplementeerd. (voor 1-1-2030)
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

ENERGIE ACTIEPLAN

3.1.1.3 *Bouwplaats*

Maatregel 3		Levering van hernieuwbare brandstof op de bouwplaats
Type maatregel		Organisatorisch
Scope en emissiestroom		Scope 1 - Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel		Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie		Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling		Niet te kwantificeren
Project		Diversen
Opmerkingen		Dit betreft bijvoorbeeld het gebruik van (blends met) gecertificeerde HVO-diesel of andere biobrandstoffen. De brandstof moet aantoonbaar voldoen aan de eisen van de EU Richtlijn Hernieuwbare Energie, (bv door certificatie volgens ISCC of ander systeem dat erkend wordt door de EU. Vanaf 2018 moet de CO ₂ -uitstoot van biobrandstof (Well-to-Wheel) minstens 60% lager zijn dan van fossiele brandstof.
Verantwoordelijke		Projectteam
Planning		Start uitvoering: Januari 2026 Gereed: December 2027
Mijlpalen		1: Bij projecten waar het bedrijf als hoofdaannemer brandstof op de bouwplaats verzorgt, en waar geen elektrisch materieel wordt ingezet, zorgt het bedrijf ervoor dat meer dan 10 van de totaal op de bouwplaatsen getankte brandstof aantoonbaar hernieuwbare brandstof is.
Budget en middelen		Inkoop + personeelsuren

3.1.1.4 *Kantoren*

Maatregel 4		Inkopen efficiënte hardware
Type maatregel		Organisatorisch
Scope en emissiestroom		Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel		Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie		Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling		Niet te kwantificeren
Project		-
Opmerkingen		-
Verantwoordelijke		Finance manager
Planning		Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2027
Mijlpalen		1: Het bedrijf heeft bij aankoop van computers, laptops, monitors, voedingen, UPS, servers, reproductieapparatuur en printers aantoonbaar gekozen voor producten met het Energy Star label of met een EPEAT-registratie.
Budget en middelen		Inkoop + personeelsuren

Maatregel 5		Toepassen energie efficiënte printers
Type maatregel		Technisch
Scope en emissiestroom		Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel		Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie		Niet te kwantificeren

ENERGIE ACTIEPLAN

Maatregel 5	Toepassen energie efficiënte printers
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	-
Opmerkingen	Hiervoor gelden de volgende maximum-waarde voor het vermogen tijdens printen of het vermogen per week: (gebaseerd op TEC-waarde Typical Electricity Consumption bepaald in het kader van EnergyStar, deze kunt u opvragen bij uw leverancier): A4 office printers en multifunctionals zowel zwart-wit als kleur: Maximaal 50 watt tijdens printen of maximaal 0,3 kWh/week A3 office printers en multifunctionals zowel zwart-wit als kleur van 15 ppm tot 35 ppm: maximaal 150 watt tijdens printen of maximaal 0,3 kWh/week A3 office printers en multifunctionals zowel zwart-wit als kleur van 35 tot 100 ppm: maximaal 200 watt tijdens printen of Maximaal 0,3 kWh/week.
Verantwoordelijke	Finance manager
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2027
Mijlpalen	1: Pas standaard printers toe met een hoge energie-efficiency
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

Maatregel 6	Energieprestatie kantoren
Type maatregel	Technisch
Scope en emissiestroom	Scope 1 - Aardgasverbruik Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	industrieweg 24 en 32
Opmerkingen	Het energielabel betreft de energieprestatiecertificering voor gebouwen die vanuit de Europese EPBD-regelgeving in alle EU-landen is ingevoerd. In Nederland geldt vanaf 1 januari 2023 een verplicht energielabel niveau C voor kantoren groter dan 100 m ² . Het gemiddeld Energielabel is te berekenen o.b.v. de energie-index en gebruiksoppervlakte. Middel dit voor alle kantoren in gebruik (eigendom of huur). Andere gebouwen zoals niet-verwarmde bedrijfshallen vallen onder de maatregel "Energiebesparingsmaatregelen met terugverdientijd minder dan 5 jaar". Het percentage van de kantoren wordt gemeten naar vloeroppervlak."
Verantwoordelijke	Medewerker QHSE
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2027
Mijlpalen	1: Inventarisatie energielabel kantoren. 2: Het gemiddeld Energielabel van kantoren is beter dan A.
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

ENERGIE ACTIEPLAN

3.1.1.5 Materieel

Maatregel 7	Toepassen hybride aggregaat
Type maatregel	Organisatorisch
Scope en emissiestroom	Scope 1 - Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	Diversen
Opmerkingen	Een hybride aggregaat bestaat uit een aggregaat met accupakket
Verantwoordelijke	Projectteam
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2029
Mijlpalen	1: Tenminste 20% van de aggregaten die het bedrijf inzet zijn hybride.
Budget en middelen	Inkoop/huur + personeelsuren

3.1.1.6 Organisatie algemeen

Maatregel 8	Eigen productie duurzame elektriciteit
Type maatregel	Technisch
Scope en emissiestroom	Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	Industrieweg 24 en 32
Opmerkingen	Doelstelling opgenomen in het Duurzamerplan - 'Aan het einde van 2030 zijn we met energieopwekking (waterstof/zonnepanelen) energieneutraal' voor industrieweg 24. Percentage van de eigen elektriciteitsbehoefte voor de vaste locaties van de organisatie.
Verantwoordelijke	Directie
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2029
Mijlpalen	1: Onderzoeken naar huidige stand van zaken en mogelijkheden. 2: Minstens 50% van het elektriciteitsgebruik wordt gedekt door eigen opwekking van hernieuwbare elektriciteit (via eigen investering of lease).
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

Maatregel 9	Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met nationale GVO's
Type maatregel	Organisatorisch
Scope en emissiestroom	Scope 2 - Elektriciteitsverbruik
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	-

ENERGIE ACTIEPLAN

Maatregel 9		Inkoop groene stroom en/of stroom vergoend met nationale GVO's
Opmerkingen		Onder mobiliteit valt het elektriciteitsgebruik voor (elektrische) voertuigen onderweg (personenvervoer en transport). Onder tijdelijke locaties vallen bouw-aansluitingen en walstroom.
Verantwoordelijke		Projectteams en Medewerker QHSE
Planning		Start uitvoering: Juli 2025
		Gereed: December 2027
Mijlpalen		1: Onderzoeken naar huidige stand van zaken en mogelijkheden. 2: 100% van het elektriciteitsgebruik tbv vaste locaties, mobiliteit en tijdelijke locaties is groene stroom of vergoend met nationale GVO's
Budget en middelen		Afhankelijk van de marktprijzen

Maatregel 10		CO₂ bewustzijn beheerder en bestuurders van grote energiegebruikers
Type maatregel		Gedrag en Organisatorisch
Scope en emissiestroom		Scope 1 - Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel		Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie		Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling		Niet te kwantificeren
Project		Alle projecten
Opmerkingen		Als bestuurders/beheerders van grote energiegebruikers zijn ondermeer te beschouwen chauffeurs van vrachtwagens, machinisten van graafmachines, stuurlieden van schepen, of een technisch manager van een energie-intensieve installatie of grote bouwplaats. Deze maatregel geldt zowel voor eigen medewerkers als voor medewerkers die via (onder-)aannemers, of op inhuurbasis, werken op projecten van de organisatie. Bij inhuur cq uitbesteding van werkzaamheden schrijft de organisatie eisen voor.
Verantwoordelijke		Projectteam en Medewerker QHSE
Planning		Start uitvoering: Juli 2025
		Gereed: December 2027
Mijlpalen		1: De organisatie besteedt op ad-hoc basis aandacht aan CO ₂ -bewustzijn en energiereductie, gericht op bestuurders en beheerders van grote energiegebruikers.
Budget en middelen		Personeelsuren

Maatregel 11		Hogere reiskostenvergoeding voor emissieloos woon-werk
Type maatregel		Organisatorisch
Scope en emissiestroom		Scope 1 - Brandstofverbruik wagenpark Scope 3 - Zakelijk gebruik privéauto's
Reductiepotentieel		Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie		Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling		Niet te kwantificeren
Project		Personeelszaken/Hr
Opmerkingen		-
Verantwoordelijke		Directie
Planning		Start uitvoering: Juli 2025

ENERGIE ACTIEPLAN

Maatregel 11	Hogere reiskostenvergoeding voor emissieloos woon-werk
	Gereed: December 2027
Mijlpalen	1: Organisatie biedt een reiskostenvergoeding voor gebruik van fiets, vergelijkbaar met vergoeding van autokilometers.
Budget en middelen	Personeelsuren

3.1.1.7 Waterbouw schepen

Maatregel 12	LED verlichting voor schepen
Type maatregel	Technisch
Scope en emissiestroom	Scope 1 - Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	Materieelpark
Opmerkingen	-
Verantwoordelijke	Hoofd Technische Dienst
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2029
Mijlpalen	1: Onderzoeken naar huidige stand van zaken. 2: Bedrijf heeft minstens 10% van de schepen in haar vloot met volledige LED verlichting.
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

Maatregel 13	Zero CO ₂ -emissie vaartuigen
Type maatregel	Organisatorisch/technisch
Scope en emissiestroom	Scope 1 - Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	-
Opmerkingen	Bedoeld wordt een vaartuig dat operationeel wordt ingezet, zonder lokale CO ₂ -emissies tijdens gebruik. Doelstelling opgenomen in het Duurzamerplan - 'Voor 2030 hebben wij één schip op waterstof/elektrisch en tankt de rest van de vloot biobrandstoffen.'
Verantwoordelijke	Directie
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2029
Mijlpalen	1: Organisatie heeft tenminste één zero CO ₂ -emissie vaartuig (elektrisch, waterstof of andere energiedrager met zero CO ₂ -emissie in gebruiksfase).
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

ENERGIE ACTIEPLAN

Maatregel 14	Hybride aangedreven vaartuigen
Type maatregel	Technisch
Scope en emissiestroom	Scope 1 - Brandstofverbruik materieel
Reductiepotentieel	Niet te kwantificeren
Geprognosticeerde CO ₂ -reductie	Niet te kwantificeren
Bijdrage aan bedrijfsdoelstelling	Niet te kwantificeren
Project	-
Opmerkingen	Bedoeld worden hybride aangedreven vaartuigen waarbij via een verbrandingsmotor of brandstofcel batterijen worden opgeladen voor (gedeeltelijke) elektrische aandrijving van vaartuig en werktuigen. Vooral bij wisselende belastingen zijn hybride aangedreven vaartuigen efficiënter, het zogeheten peak-shaving.
Verantwoordelijke	Directie
Planning	Start uitvoering: Juli 2025 Gereed: December 2029
Mijlpalen	1: Minimaal één nieuw vaartuig met sterk wisselende belasting is hybride aangedreven.
Budget en middelen	Inkoop + personeelsuren

3.1.2 Scope 3

In de vertaalslag van de gemiddelde doelstelling op de huidige projecten is rekening gehouden met de jaarlijkse fluctuatie van de verdeling van de omzet over de Product-Marktcombinatie van Van den Herik Sliedrecht.

De doelstelling voor de periode 2025 - 2027 is vastgesteld op 546 ton CO₂-eq.

Naast het projectplan zal in voortgangsrapportages, kick-off meetings en vergaderingen aandacht worden besteed aan energiebesparing en de CO₂-Prestatieladder.

Meer details over scope 3 is opgenomen in de Strategie scope 3 emissie (in overeenstemming met CO₂-Prestatieladder eis 5A2).

3.2 Informatiebehoefte

Het verbruik van varend materieel (onderdeel van de grootste CO₂ post 'Brandstofverbruik materieel') is erg afhankelijk van de werkzaamheden, werklocatie en het soort schip.

Om hier meer zicht op te krijgen en maatregelen te kunnen benoemen is een aantal zaken voorzien:

- Blijvend onderzoeken en inventariseren van ontwikkelingen in de markt;
- Bewust omgaan met energie, zie §4.2.1;
- Doorontwikkeling Emission Monitoring Dashboard ("Meten aan de pijp");
- Actieve deelname in werkgroep duurzaamheid Waterbouw;

ENERGIE ACTIEPLAN

- Interne analyse van data met ondermeer afdeling administratie, TD en logistiek.

Verbeteringen in de footprint worden telkens aangetekend in het bijbehorend logboek.

3.3 Monitoring en meting

Voor de monitoring van het hele proces van meting, besparing en rapportage wordt hier verwezen naar de stuurcyclus in hoofdstuk 4 van deelhandboek 6. Bij mogelijke invoering van nieuwe maatregelen dient direct te worden nagedacht over de meest effectieve wijze van effectmeting. Als zich goede voorstellen voordoen die snel en betaalbaar te realiseren zijn hoeft niet te worden gewacht met invoering tot na bespreking in het eerstvolgende managementreview.

3.4 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen

Geconstateerde afwijkingen door interne en/of externe auditors worden opgelost in overeenstemming met de stuurcyclus Van den Herik-Sliedrecht. Corrigerende maatregelen en verbetervoorstellen i.v.m. de emissie-inventarisatie, voortgang besparingsdoelstellingen, dit energie actieplan, etc. worden gerapporteerd in de "Actielijst continue verbetering" en doorgevoerd in overeenstemming met de stuurcyclus.

4 DEELNAME AAN- EN INITIATIE VAN INITIATIEVEN

Op basis van de informatiebehoefte die voor aankomende periode is vastgesteld binnen het management (zie §3.2) is gekozen om deel te (blijven) nemen in de volgende initiatieven. Daar komt bij dat het drijvend materieel de belangrijkste arbeidsmiddelen zijn van Van den Herik-Sliedrecht en dat de post 'Brandstofverbruik materieel' veruit de belangrijkste bronnen (scope 1) van CO₂-uitstoot zijn.

4.1 Afgeronde deelnames

Momenteel zijn er geen afgeronde deelnames voorzien.

4.2 Lopende deelnames

4.2.1 Bewust omgaan met energie

Van den Herik-Sliedrecht neemt deel aan het programma 'Bewust omgaan met Energie', dat wordt gecoördineerd door Stichting Stimular uit Rotterdam. Dit programma omvat 18 bedrijven uit de bouw- en GWW-sector die streven naar CO₂-reductie. Ze nemen maatregelen binnen hun eigen bedrijfsvoering om het energieverbruik te verminderen en hun medewerkers bewust te maken van energiebesparing. De kern van de groep is van elkaar te leren.

Tijdens elke bijeenkomst staat één maatregel centraal, met daaraan gekoppeld een reductiedoelstelling. De deelnemers bespreken de maatregelen die ze in het afgelopen half jaar hebben getroffen en de manieren waarop ze deze gaan implementeren. Hierdoor raken ze geïnspireerd door elkaars ervaringen en krijgen ze inzicht in de mogelijkheden en leerpunten.

Het CO₂-reductieprogramma richt zich op het verlagen en verduurzamen van het brandstofverbruik van de deelnemers. Hierbij komen zakelijk verkeer, goederenvervoer en mobiele werktuigen aan bod.

4.2.2 Kerngroep Duurzaamheid en Denktank Vereniging van Waterbouwers

Van den Herik-Sliedrecht neemt actief deel aan de Kerngroep Duurzaamheid en de bijbehorende Denktank van de Vereniging van Waterbouwers. De voormalige Werkgroep Duurzaamheid, die in 2010 is opgericht, richtte zich op onderwerpen zoals FSC-hout, Dubocalc en energiebesparing. In 2021 is deze werkgroep vervangen door de Kerngroep Duurzaamheid. Het doel van de Kerngroep Duurzaamheid is om het brede onderwerp duurzaamheid integraal te behandelen en recht te doen aan de prioriteiten van de leden.

Het minimaliseren van CO₂-uitstoot blijft een van de voornaamste gesprekstema's binnen de Kerngroep, naast de aandacht voor duurzaamheid op projectniveau. Daarnaast worden marktontwikkelingen met betrekking tot duurzaamheid gevolgd, zoals de Milieu Kosten Indicator (MKI) in aanbestedingen, ETS, EU-wetgeving, Green Deal, enzovoort.

ENERGIE ACTIEPLAN

Onder de Kerngroep Duurzaamheid is de Denktank Duurzaamheid opgericht, waarin alle praktijkkennis over duurzaamheid wordt gebundeld. De Denktank is een plek voor ervaringsdeskundigen en enthousiastelingen op het gebied van duurzaamheid, waarin diverse achtergronden en disciplines binnen de Vereniging van Waterbouwers vertegenwoordigd zijn. De Denktank werkt duurzaamheidsvraagstukken uit op verzoek van de Kerngroep Duurzaamheid, draagt zelfstandig vraagstukken aan vanuit de praktijk en deelt kennis en ervaringen.

De Denktank houdt zich bezig met specifieke vraagstukken en opdrachten, met een duidelijke begin- en eindfase, en zorgt voor een eindrapportage die wordt gedelegeerd aan een specifieke groep betrokkenen. Uiteindelijk delen alle deelnemers van zowel de Denktank als de Kerngroep Duurzaamheid hun specifieke kennis en bedrijfservaringen in de vorm van adviezen aan de Vereniging voor de invulling van duurzaamheidsvraagstukken en beleid.

4.2.3 Transitiepad kunstwerken

Van den Herik-Sliedrecht participeert in het Transitiepad Kunstwerken van Rijkswaterstaat, dat gericht is op het duurzaam ontwerpen, aanleggen en onderhouden van bruggen, sluizen, spooronderdoorgangen, tunnels en wegmeubilair door middel van toepasbare innovaties. De ambitie van Rijkswaterstaat is om tegen 2030 kunstwerken volledig klimaatneutraal en circulair te realiseren, met een reductie van 50% in het gebruik van primaire grondstoffen.

In nauwe samenwerking met Rijkswaterstaat en andere belanghebbenden uit de markt heeft Van den Herik-Sliedrecht lange tijd de mogelijkheden verkend van concrete innovaties om duurzaamheid in de praktijk te bevorderen. Hoewel dit Transitiepad inmiddels intern wordt voortgezet binnen Rijkswaterstaat zonder actieve participatie van marktpartijen, blijft Van den Herik-Sliedrecht betrokken bij het leveren van input over hoe de markt aankijkt tegen de beleidsstukken die verschijnen (raadpleging markt is ad hoc).

4.2.4 Transitiepad kustlijnzorg en vaargeulonderhoud

Van den Herik-Sliedrecht neemt deel aan het Transitiepad Kustlijnzorg en Vaargeulonderhoud van Rijkswaterstaat, dat zich richt op de verduurzaming van alle baggerprojecten langs de kust en binnenwateren. De ambitie van Rijkswaterstaat is om tegen 2030 een klimaatneutrale (no regret zero emission) en circulaire uitvoering te realiseren van vaargeulonderhoud (zoet en zout) en kustlijnzorg, waarbij de uitstoot van schadelijke emissies zoals CO₂, fijnstof en stikstofoxiden maximaal wordt beperkt.

Om het beleid te concretiseren in praktische richtlijnen, hebben Rijkswaterstaat, waterschappen, provincies en gemeenten prognoses gedeeld over emissie loze aanbestedingen, vastgelegd in zogenaamde 'ingroeipaden'. Deze ingroeipaden geven de eisen weer met betrekking tot de emissienormen van de motoren in het materieel dat wordt ingezet voor kustlijnzorg en vaargeulonderhoud. De waterbouwers worden geraadpleegd over de haalbaarheid van deze eisen en de voorgestelde opzet ervan. Tijdens dit proces delen marktpartijen ook hun ervaringen over de barrières en mogelijke oplossingen voor emissieloos

ENERGIE ACTIEPLAN

baggeren. Het gebruik van 'powerbanks' (accupakketten) als alternatief voor walstroom op projecten is een voorbeeld van zo'n oplossing die ook wordt meegenomen in het Transitiepad en de subsidieregeling Schoon en emissieloos Bouwen (SEB).

Hoewel dit Transitiepad, net als het Transitiepad kunstwerken, intern wordt voortgezet, is input van verschillende partijen uit de markt gevraagd over de bevindingen. Verschillende ijkmomenten en fasen zijn geïdentificeerd, waarbij fase II naar verwachting in 2025 van start zal gaan volgens de roadmap.

Een concrete innovatie die Van den Herik-Sliedrecht heeft toegepast, is de T.S.H.D. Charlock. Deze hopperzuiger, voorzien van een 'clean ship'-certificaat, verbruikt minder brandstof en heeft een lagere uitstoot van uitlaatgassen zoals CO₂, fijnstof en stikstofoxiden.

4.2.5 Werkgroep duurzaamheid taskforce deltatechnologie

Van den Herik-Sliedrecht participeert in de werkgroep Duurzaamheid (hoofd projectverwerving is hiervoor op afroep beschikbaar) van de Taskforce Deltatechnologie, opgericht om duurzaamheid een structurele plaats te geven binnen projecten voor waterveiligheid. Deze werkgroep heeft de behoeften van zowel de markt als de beheerders onderzocht en de rol van het Programmabureau Hoogwaterbeschermingsprogramma hierbij geëvalueerd. De definitie van 'Duurzaamheid' is vastgesteld op basis van vier hoofdthema's: milieu & klimaat, circulariteit, natuur & biodiversiteit, en sociale duurzaamheid. Hiermee is de duurzaamheidsopgave in Nederland geïdentificeerd en is er gekeken naar de huidige houding, cultuur en opvattingen over duurzaamheid binnen de grond-, weg- en waterbouwsector.

Het resultaat van de werkgroep is een advies aan het Programmabureau Hoogwaterbeschermingsprogramma, dat openbaar is en heeft geleid tot verschillende verbetervoorstellen. Het doel is om gezamenlijk het gesprek aan te gaan over de koers die de komende jaren door zowel overheid als markt moet worden gevolgd om de duurzaamheidsdoelstellingen te behalen. Parallel daaraan wordt momenteel een strategie ontwikkeld om duurzaamheidsuitdagingen te identificeren voor de werkgroep Duurzaamheid van de Taskforce, en om meerdere adviezen uit te brengen.

4.2.6 Werkgroep duurzame geotextielen

Het CROW heeft sinds 2020 een initiatief gelanceerd om het thema MKI en (micro-)plastics te onderzoeken en in kaart te brengen. Momenteel wordt er gezocht naar financiering om dit initiatief te vertalen naar een publicatie, waarbij Van den Herik-Sliedrecht betrokken is. De focus ligt op twee specifieke onderwerpen, elk behandeld door een aparte werkgroep:

- Milieubelasting als gevolg van het gebruik van geokunststoffen.
- Bepalen van een restscenario voor het verwijderen, recyclen en hergebruiken van geokunststoffen aan het einde van hun levensduur.

ENERGIE ACTIEPLAN

Daarnaast wordt momenteel in 2024 de ontwerprichtlijn voor geotextielen onder zinkbekleding herzien en voorgelegd aan marktpartijen voor feedback. Dit is noodzakelijk gebleken omdat de vorige standaarden niet correct waren. Deze herziening is van cruciaal belang om het risico te vermijden van voortijdige verwijdering of reparatie van zinkstukken als gevolg van overmatig gebruik van zware stenen. Het herzien van deze richtlijn zal in de toekomst onnodig gebruik van materieel en extra handelingen voorkomen.

4.2.7 Expertpool duurzaam inkopen

Deze pool, geïnitieerd door Rijkswaterstaat, heeft tot doel het beleid omtrent duurzaam inkopen in de bouwsector te verbeteren door de optimalisatie van bijbehorende rekenmethodes. Deze methodes en methodologieën trachten de milieueffecten van een specifiek product in kaart te brengen. De onderwerpen die hieronder vallen zijn onder andere de Milieu Kosten Indicator (MKI) voor aanbestedingen, het beoordelen van Life Cycle Analyses (LCA's) door opdrachtgevers zoals Rijkswaterstaat, het opstellen van LCA's door de opdrachtnemer, en het ontwikkelen van Product Category Rules (PCR's). Het beheer van deze expertpool is officieel overgedragen aan de stichting en het kennisplatform CROW.

4.2.8 ZEDhub

Van den Herik-Sliedrecht is lid van het samenwerkingsverband Zero Emission Dredging Hub (ZEDhub), een initiatief gestart door Deal Drecht Cities, Van Oord, Boskalis, IHC en Damen. ZEDhub heeft als doel om tegen 2030 emissieloos te baggeren. Door middel van samenwerking wordt gestreefd naar het delen van kosten en risico's, waardoor de overgang naar emissieloos baggeren versneld kan worden gerealiseerd. Een concreet project waar gezamenlijk aan wordt gewerkt, is Methanol als Energiestap naar een Emissie-loze Nederlandse Scheepvaart (MENENS). Het doel van MENENS is de ontwikkeling van adaptieve systeem-oplossingen op basis van methanol.

4.2.9 Self Supporting Rivier Systeem (5C1)

Het doel van Self Supporting Rivier Systeem (SSRS) is om vanuit de potentie van het rivierengebied te zoeken naar concrete mogelijkheden en slimme samenwerkingen, om zo tot een betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam beheer van het riviersysteem te komen. Om deze reden heeft SSRS een Leerruimte ontwikkeld, een instrument om samen met de markt en kennisinstituten – binnen de gouden driehoek – innovaties door ontwikkelen tot een toepassingsmogelijkheid in de praktijk. Deze leerruimte is ingebracht bij het Prestatiecontract Vaarwegen Oost Nederland Perceel 2. Op basis van de evaluatie en ervaringen van de Leerruimte wordt er gewerkt aan een update van de Leer-ruimte in Prestatiecontracten, mogelijkheden voor het uitvragen en activeren van Leerruimtes in meer Prestatiecontracten en het opnemen van Leer-ruimtes in andere contracttypen. De Leerruimte is al als standaard Annex opgenomen in Prestatiecontracten van Rijkswaterstaat en kan gedurende de loop van contracten geactiveerd worden (ook door de opdrachtnemer). Van den Herik-Sliedrecht is zeer positief over het SSRS-programma en de Leerruimte. Samenwerkingen in de Leerruimte bieden commercieel nieuwe kansen, de mogelijkheid om van elkaar te

ENERGIE ACTIEPLAN

leren en ons samen in te zetten voor een duurzamere leefomgeving. Het SSRS-programma werd na zeven jaar op 1 juli 2022 afgerond.

Het Prestatiecontract A-vaarwegen voor regio Oost-Nederland is met nieuwe partner Strukton per 2022 gestart. Ook de leerruimte is hierop ingezet, maar er is een aanzienlijke opstartperiode geweest met enkele ideeën die niet uitvoerbaar zijn gebleken. In de tussentijd is vooral de focus gelegd op de doorstart van de innovatie 'flexibele kribben' en zijn er veel procesmatige veranderingen gemaakt waarin de taken en doelen zijn vastgelegd en uitgerold. Naast de flexibele kribben zijn ook de trajecten 'vegetatiebeheer door schapen', de mogelijke inzet van een digital twin en er is een plan om houten schermen te plaatsen ter ecologische verbetering. Er worden nu enkele plannen opgesteld, sommigen nog in onderzoeksfases, zoals haalbaarheidsonderzoeken. Het grootste probleem is het vinden van een budget wat ervoor zorgt dat veel pilots helaas niet goed van de grond komen.

4.2.10 Energiedragers van de toekomst

In 2024 zijn we via een open uitnodiging van de Vereniging van Waterbouwers toegetreden tot een onderzoekstraject van TNO, genaamd 'Energiedragers van de toekomst in de baggersector'. Dit initiatief, gestart door Rijkswaterstaat, behandelt een specifiek vraagstuk binnen het bredere transitiepad Kustlijnzorg en Vaargeulonderhoud. Hoewel het een afzonderlijke groep vormt en als een nieuw initiatief wordt behandeld, los van de algemene trends binnen dit transitiepad, hebben we ervoor gekozen dit als apart initiatief te bestempelen.

Het hoofddoel van TNO is om verschillende Levenscyclusanalyses (LCA's) op te stellen, inclusief Milieu Kosten Indicatoren (MKI's), voor energiedragers en brandstof/motorcombinaties voor de baggermarkt en het scheepstransport (zowel zoet als zout).

4.3 Nieuwe deelnames

Momenteel zijn geen nieuwe deelnames voorzien.

Mocht in bovenstaande iets veranderen dan zal Van den Herik-Sliedrecht daarmee rekening houden i.v.m. initiatief beoordeling.

ENERGIE ACTIEPLAN

4.4 Tijdsbesteding initiatieven

Ingeschatte tijdsbestek en de in te zetten middelen bij de initiatieven:

Initiatief	Tijdsbestek	Beschikbare middelen
Bewust omgaan met Energie	2025 - 2027	Hoofd QHSE
Dutch Coastline Challenge	2025 - 2027	Sustainable Development Engineer
Kerngroep en Denktank Duurzaamheid Waterbouwers	2025 - 2027	Sustainable Development Engineer
Piping control	2025 - 2027	Hoofd Technische Dienst en Manager POA
Self Supporting Rivier Systeem	2025 - 2027	Projectmatige invulling
Transitiepad Kunstwerken	2025 - 2027	Sustainable Development Engineer
Transitiepad Kustlijnzorg en Vaargeulonderhoud	2025 - 2027	Sustainable Development Engineer
UXOscope	2023 - 2027	Hoofd Technische Dienst, afdeling OOO en Saricon
Werkgroep Duurzaamheid Taskforce Deltatechnologie	2023 - 2027	Hoofd Projectverwerving

ENERGIE ACTIEPLAN

5 VERANTWOORDELIJKHEDEN EN TAAKSTELLINGEN

Het uitvoeren van het boven genoemde plan van aanpak wordt gedaan door diverse personen.

5.1 Algemene beschrijving verantwoordelijkheden

- Organisatie algemeen:
 - Directievertegenwoordiger – Manager Project Ondersteunende Afdelingen;
 - Coördinator certificatie, besparingen en communicatie – Hoofd QHSE;
 - Energie manager/ondersteuning projecten – Medewerker QHSE;
 - Ondersteuning projecten – Coördinator Duurzaamheid;
 - Intern technisch adviseur besparingen –Hoofd Technische Dienst;
 - Ondersteuning via Finance Manager, hoofd Boekhouding, medewerkers Technische Dienst, QHSE-afdeling, Saricon en externe experts.
- Organisatie Project met CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel:
 - Coördinator – Hoofd QHSE;
 - Data collector – Project engineer en/of projectbewaker;
 - Emissie-inventarisatie – Medewerker QHSE;
 - Financiële ondersteuning – Projectbewaker/Hoofd Boekhouding;
 - Communicatie – Project engineer i.o.m. projectverantwoordelijke;
 - Werkvoorbereiding – Project engineer maakt een plan van aanpak, aan de hand van het sjabloon 'Plan van Aanpak CO₂' en 'Rekentool maatregelen & indicatoren'.
- Aanvullend bij scope 3 maatregelen:
 - Projectverantwoordelijke, hoofd projectverwerving en overleg met de klant, adviesbureau LBP|SIGHT en eventueel onderaannemers/leveranciers/derden.
- Aanvullend bij keteninitiatief (invalshoek 5C en D):
 - Branche genoten, belanghebbenden, externe experts, interne medewerkers etc.

Meer details over verantwoordelijkheden en de bijbehorende stuurscyclus zijn te vinden in het deelhandboek 6 van Van den Herik-Sliedrecht. De eindverantwoordelijke per besparingsmaatregel is benoemd per maatregel zoals opgenomen in §3.1.

In geval van projecten met CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel zullen direct (als onderdeel van de project-overdracht van projectverwerving naar project engineers) specifieke afspraken worden gemaakt over de communicatie, planning, in te zetten maatregelen etc.

5.2 Rapportage en voortgang

In de halfjaarlijkse periodieke rapportages wordt over de voortgang van de doelstellingen gerapporteerd.